

Anna Nordin
Tel: 010-698 1444
Anna.nordin
@naturvardsverket.se

SKRIVELSE
2015-04-28 rev. Ärendenr:
NV-03557-14

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Lägesbeskrivning av arbetet med efterbehandling av förorenade områden

Sammanfattning

Efterbehandlingsåtgärder skyddar människors hälsa och miljön och leder mot miljömålet Giftfri miljö, med preciseringen ”Förorenade områden är åtgärdade i sådan omfattning att de inte innebär något hot mot människors hälsa och miljö.”

Efterbehandlingsarbetet har allt mer fokus på åtgärder. Den statligt drivna inventeringsfasen av gamla industriområden avslutas och allt fler förorenade områden där verksamhet fortfarande pågår är undersökta. Med Naturvårdsverkets anslag pågick det under förra året 41 åtgärder på platser där tidigare verksamheter förorenat mark, vatten och sediment. Vid fyra objekt där staten varit verksamhetsutövare men där verksamheten upphört har åtgärder utförts med SGU som ansvarig. Behovet av åtgärder är stort i hela landet och vi har många förorenade områden som väntar på finansiering eller som kommer att åtgärdas av ansvariga verksamhetsutövare.. En stabil anslagsnivå och ett även fortsättningsvis tillräckligt bemyndigande utgör en viktig förutsättning för en framgångsrik saneringsverksamhet. Det gör beslut om genomförandet av fleråriga satsningar möjliga.

I år vill vi särskilt lyfta den efterbehandling som genomförs av ansvariga verksamheter. Den är resultat av miljömyndigheternas tillsyn och verksamhetsutövarnas eget miljöarbete. Här finns en stor potential för miljöförbättringar med miljöbalken som styrmedel. Det finns också många områden där en till viss del ansvarig finns, men statligt bidrag behöver till för att täcka resten av saneringskostnaderna.

Efterbehandling av förorenade områden ger också arbetstillfällen. Vi har inte studerat detta närmare men det gäller mark- och miljökonsulter, analyslaboratorier, entreprenadföretag, återvinningsanläggningar osv. Stora efterbehandlingsprojekt har 60-80 personer direkt sysselsatta.

Lägesbeskrivningen bygger på uppgifter ur länsstyrelsernas databas ”EBH-stödet”. Det är första året vi helt använder databasen för att ta ut nyckeltal för resultatet av arbetet. Kvaliteten på uppgifterna i databasen kommer succesivt att öka bland annat i och med att kommunerna får tillgång till systemet senare i år. Som det ser ut i år överensstämmer inte uppgifterna ur databasen helt med statistik som vi rapporterat tidigare år. Bland annat saknas kommunala tillsynsobjekt i många län.

Länsstyrelsernas tillsynssamordnare har lämnat underlag till beskrivningen om tillsynsdriven efterbehandling, Statens Geologiska Undersökningar (SGU) och Sveriges Geotekniska Institut (SGI) utifrån sina ansvarsområden i arbetet med efterbehandling av förorenade områden.

Åtgärder drivna av efterbehandlingsanslaget under 2014

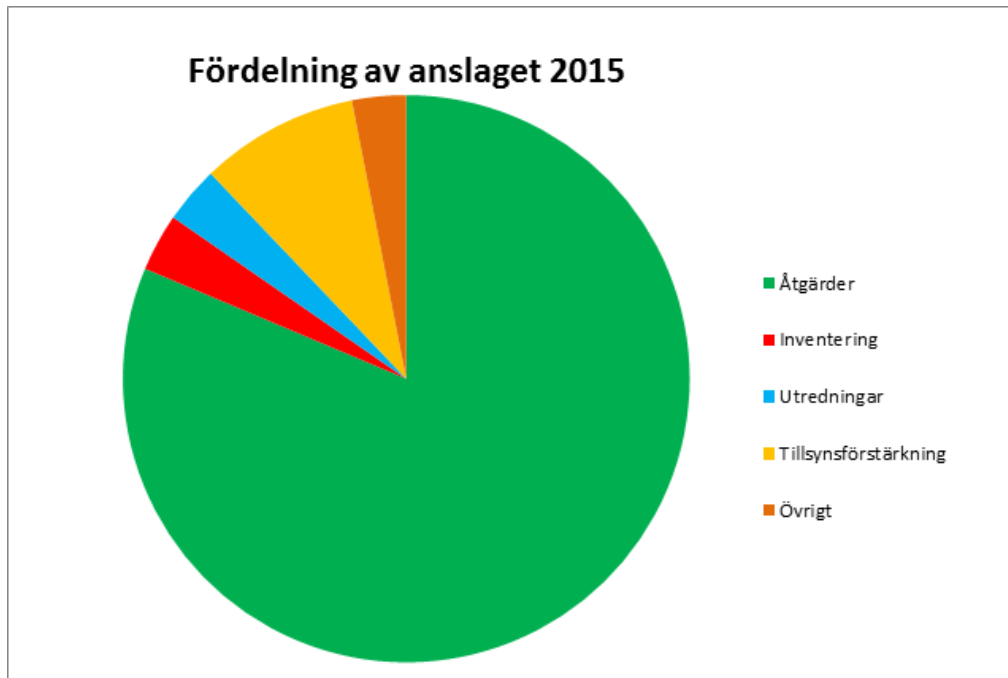

En stabil anslagsnivå och ett fortsatt tillräckligt bemyndigande som möjliggör beslut om genomförandet av fleråriga satsningar utgör en viktig förutsättning för en framgångsrik saneringsverksamhet. En åtgärd i ett efterbehandlingsprojekt har föregåtts av flera års förberedelser där en viktig del för länsstyrelsen är att engagera en kommunal huvudman. I flera fall startar en upphandling direkt efter att vi beviljat bidrag. Under 2014 pågick åtgärder med bidragsmedel på 41 platser och 15 av dem var nya objekt. På ytterligare platser fortsätter efterkontroll av åtgärdernas resultat. I EBH-stödet registerar länsstyrelserna vilken fas projekten är i.

Vi har även utvecklat arbetet så att vi nu effektivt använder anslagna medel fullt ut. De oförbrukade medlen vid länsstyrelserna från tidigare år har minskat från ca 800 miljoner kronor 2011, till ca 500 miljoner 2012 och ca 170 miljoner vid

ingången av 2015. Vi återtar medel från 19 län i början av 2015, totalt ca 12,5 miljoner kr varav ca 4,7 från åtgärdsmedel. Alla återtagna medel går till åtgärder.

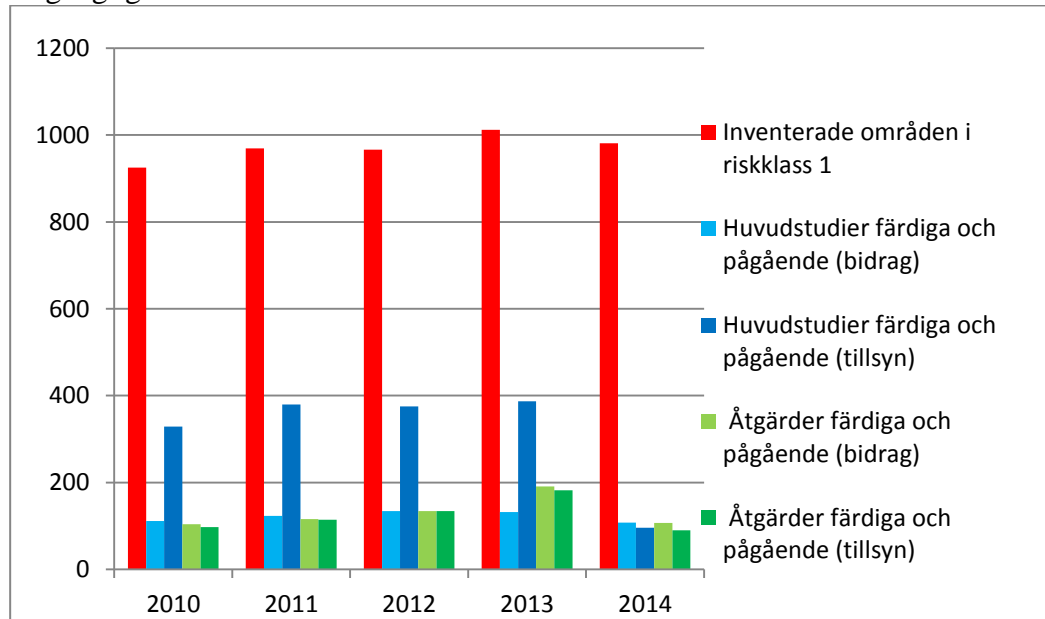
Största delen av Naturvårdsverkets fördelning av anslaget går till åtgärder.

Det överskott på ca 29 miljoner från 2014 års medel som blev vårt resultat beror på en försening i saneringen av Oskarshamns hamnbassäng. En del i arbetet med att fördela hela anslaget sker i samverkan med SGU där vi har utvecklat en modell för att fördela medel för mindre projekt som kan starta med kort varsel (nyckelfärdiga projekt). Medel från projekt som tillfälligt blir försenade kan vi därmed omfördela till nyckelfärdiga projekt. Vi omfördelar också medel från projekt som blivit billigare än väntat. Relativt många projekt visar sig också bli mer kostsamma än man trodde när medel söktes från början. SGU, Naturvårdsverket och SGI har tillsammans påbörjat ett arbete för att utveckla en metod för analys av projektrisker och SGU ska även bidra med erfarenheter om effektiv projektorganisation i Naturvårdsverkets kvalitetsmanual.

För år 2014 fick SGU en ökad andel av anslaget. SGU ser även stora behov för kommande år för de statliga objekten. De statliga objekten är viktiga för att nå miljömålen. Men behovet av åtgärder finns för alla typer av objekt i hela landet och länsstyrelsernas organisation är avgörande för att hantera åtgärder. Det finns en risk att vi inte kan upprätthålla en organisation för efterbehandling när finansieringen av angelägna projekt får vänta flera år. Anslaget behöver vara dimensionerat så att vi kan fördela bidrag till flertalet län så att vi upprätthåller ett nationellt efterbehandlingsarbete, även med några stora projekt som tar en stor del av anslaget i anspråk. Den föreslagna höjningen av anslaget ger förutsättningar för detta.

De flesta utredningarna och åtgärdsprojekten som finansieras av anslaget har en kommunal huvudman. Av de pågående åtgärdsprojekten har 33 av 41 kommunala huvudmän. SGU kan på begäran från en kommun ta på sig rollen som huvudman i kommunens ställe. Under året har SGU varit huvudman för utredningar och åtgärdsförberedelser vid ca.30 objekt och huvudman för åtgärder vid åtta objekt. Vid två objekt där SGU varit huvudman, Mellerud järn- och metallgjuteri och Surahammar fd. kemiska tvätt, är åtgärdsfasen avslutad. SGU har ytterligare ett 10-tal objekt som är tillräckligt utredda för att gå vidare med åtgärdsförberedelser och åtgärder men bidragsmedel har ännu inte blivit tillgängliga.

I ebh-stödet finns 107 färdiga och pågående åtgärdsobjekt med hel eller delvis statlig finansiering registrerade.

Förorenade områden där staten har varit verksamhetsutövare

Inventering, utredning och åtgärdsförberedande insatser

SGU har avslutat arbetet med identifiering av organisationer och objekt vid områden som förorenats av en statlig organisation som inte längre finns kvar. Det har resulterat i en lista om ca.140 objekt. I sällsynta fall identifierar en tillsynsmyndighet nya objekt som läggs till listan.

SGU har under året arbetat med inventering av de objekt som finns på objektslistan. Av de ca 140 objekt som identifierats har man bedömt att ca. 20 objekt kan avslutas utan inventering. Ca. 70 objekt har inventerats och av dessa har ansvarsbedömning/ansvarsutredning genomförts för ca. 30 objekt. Arbetet med inventeringen under året har resulterat i tre objekt där man bedömer att det finns behov att gå vidare till utredningsfas. SGUs målsättning är att slutföra inventeringen senast 2017.

Åtgärdsförberedande utredningar görs bland annat i syfte att få en så säker uppgift som möjligt om åtgärds kostnad samt för att minimera förseningar i åtgärdsfasen. Utredningar och åtgärdsförberedande insatser har utförts vid fyra nedlagda statliga oljelager.

Totalt sett SGU har arbetat med utredningar och åtgärdsförberedelser vid ca.30 områden som förorenats av en statlig organisation som inte längre finns kvar. Två utredningar har resulterat i att objekten kunnat avslutas då objekten redan åtgärdats av annan part.

SGU har tagit fram en metod och mall för att kunna genomföra projektspecifika hållbarhetsanalyser. Arbetet syftar till att minimera de negativa miljöeffekterna som kan uppstå i samband med efterbehandlingsåtgärder. Det har varit svårt att få fram lämpliga objekt vilket resulterat i att metoden ännu inte har testats. Man planerar att fortsätta detta arbete och tillämpa metoden på ett antal objekt under nästa år.

Åtgärder

Åtgärder har utförts vid oljelagren i Otterbäcken och i Asphyttan. Uppföljande åtgärder pågår vid oljelagren i Junsele och Ludvika.

Uppföljande kontroll har genomförts vid oljelagren enligt plan och i samtliga fall uppfyller efterbehandlingen de villkor som finns i tillstånden. Behov av kompletterande åtgärder har inte förelegat under året men kan inte uteslutas för kommande år.

Vid fyra andra objekt där statliga organisationer förorenat (Ramnäs, Eskilstuna Saab Dynamics, Åsbro och Härsbacka-Isättra) har åtgärder utförts. Vid Ramnäs har åtgärderna slutförts och där har, som en del av arbetet med hållbara saneringar och i samråd med tillsynsmyndigheten, tvättade jordmassor utnyttjats som återfyllnadsmaterial. Vid ytterligare tre objekt pågår pilottester som en del i att ta fram lämplig åtgärdsmetod (Allingsåstvätten, Bodentvätten och Hagforstvätten).

Utreda objekt där staten har ett ansvar enligt miljöbalken och där saneringsåtgärder kan förväntas inom en treårsperiod.

Område som förorenats av en statlig organisation som inte längre finns kvar	Riskklass*	Statligt ansvar	Annan ansvarig	Nedlagd verksamhet (föroreningsämne)
Alingsåstvätten	1	Ca 50 %	Landstinget ca 50 %	Kemtvätt (PCE)
Bodentvätten	1	Ca 90 %	Landstinget ca 10 %	Kemtvätt (PCE)
Gimonäs oljedepå	2	Ca 33 %	St1 ca 33 % och Statoil ca 33 %	Oljelager
Hagforstvätten	1	100%		Kemtvätt (PCE)
Härsbacka-Isättra oljelager	2	Ca 100 %	Ev. fastighetsägaransvar pga. värdeökning	Oljedepå
Kårehogens plantskola	1	100 %		Plantskola (bekämpning smedel)
Långeletvätten (nya)	1	Ca 70 %	Landstinget ca 30 %	Kemtvätt (PCE)
Nattbergshedens plantskola	2	100 %		Plantskola (bekämpning smedel)
Slagnäs bangård	1	75 %	Boliden ca 25%	Omlastning slig (Pb, Cu)
Zakrisdalsverken	2	92 %	Bofors ca 8 %	Ammunitions tillverkning (TCE mm)
Åsbro impregnering	1	100 %		Träimpregnering (PAH, As)
Dunnervattnet	2	100%		Bekämpnings medelsförråd

Lillstensjöå	2	100%		Bekämpningsmedelsförråd
Landskronatvätten	2	100%		Kemtvätt

*Riskklass 1 = Mycket stor risk, Riskklass 2 = Stor risk

Utvecklingsarbete, samverkan, kunskapsöverföring, teknikutveckling och forskning

Sedan årsskiftet är Åtgärdsportalen (<http://atgardsportalen.se/>) i drift. Det är en webbportal med syfte att sprida kunskap om alternativa åtgärdsmetoder för sanering av förorenade områden och därigenom öka användningen av dem. Åtgärdsportalen är ett projekt av Svenska Geotekniska Föreningen och ska vara ett stöd för tillsynsmyndigheter, konsulter och verksamhetsutövare med flera vid bedömningen av lämpliga åtgärdsmetoder. SGI, Naturvårdsverket och Svenska Geotekniska Föreningen har initierat uppstarten av portalen och driften ska nu finansieras med medlemsavgifter.

Inom branschnätverket Renare Mark sker en aktiv kunskapspridning mellan myndigheter, mark- och miljökonsulter, entreprenörer, forskare och problemägare. Det senaste årliga mötet hade över 400 deltagare. SGU, Naturvårdsverket och SGI har i ett projekt som delfinansierats av Vinnova, tittat på möjligheterna att genomföra innovationsupphandling inom ny teknik kopplat till förorenade områden. Målet är att vi ska genomföra upphandlingar av innovation för att utveckla branschens arbete med förorenade områden. Projektet har resulterat i att vi har identifierat ett antal kunskapsområden där innovationer kan hjälpa branschen att utveckla och tillämpa innovativa tekniker och metoder inom efterbehandlingsområdet.

Områden förorenade av perfluorerade ämnen i brandskum

Även om vi idag bedömer oss ha en god kunskap om vilka ämnen och substanser som kan orsaka en risk för såväl hälsa som miljö så är kunskapen ännu inte fullständig. Och även för de fall då kunskapen finns kan det saknas tillräcklig informationsöverföring mellan olika miljösektorer. Ett exempel på detta är de perfluorerade ämnena som bland annat fanns i brandsläckningsskum tidigare. Kunskapen om dessa var även tidigare relativt god inom kemikaliehanteringssektorn vilket bland annat ledde till att användning av sådant skum förbjöds 2008. Inom efterbehandlingssektorn var kunskapen däremot inte lika god utan lyftes som ett problem först för något år sedan. Då på grund av att ämnet återfanns i dricksvatten och i grundvatten invid flygplatser och brandövningsplatser.

Naturvårdsverket, SGI och Kemikalieinspektionen arbetar nu med flera regeringsuppdrag som relaterar till de perfluorerade ämnena.

Forskning, teknikutveckling och innovation vid SGI

SGI:s forskning sker i samverkan med branschen och andra forskare nationellt och internationellt och med en avsikt att effektivisera efterbehandlingsarbetet och öka saneringstakten. Några projekt har under året avslutats och bidragit till nya verktyg och lösningar. Bland annat har en metodik för bedömning av biotillgänglighet av föroreningar för organismer i mark utvecklats samt en metodik för att mäta spridning från förorenade sediment. Vidare har en pilotstudie avslutats som studerat förutsättningar för förstärkt självrening av klorerade lösningsmedel vid en kemtvätt. Studien har utöver forskningsdelen som syfte att fungera som demonstrationsprojekt för att öka metodens tillämpning i Sverige samt generera värdefulla underlag för andra områden där förstärkt självrening kan tillämpas. I samarbete med Karlstad kommun har också ett flertal forskningsprojekt använt ett förorenat gasverksområde i Karlstad som testområde för projekt som rör såväl riskbedömning som mätmetoder och åtgärdslösningar.

Under 2013-2014 har SGI också sjösatt ett nationellt forskningsprogram som syftar till att samla efterbehandlingsbranschen och forskare i nationella forsknings- och utvecklingsprojekt med avsikten att effektivisera efterbehandlingsarbetet och därmed öka åtgärdstakten av förorenade områden. *TeknikUtveckling och Forskning inom Förorenade Områden ("Tuffo")* har genomfört en första satsning tillsammans med Formas omfattande 7 miljoner kronor per år under tre år (2014-2016) vilket resulterat i tre forskningsprojekt där också efterbehandlingsbranschen deltar.

Tillsynsdrivna åtgärder och utredningar

Utredningar och åtgärder av förorenade områden genom privat finansiering där en ansvarig verksamhetsutövare fortfarande finns kvar spelar en avgörande roll för att uppnå en giftfri miljö inom rimlig tid. Det finns behov av en stark och kompetent tillsyn för att kunna driva på det privatfinansierade arbetet. Tillsynsarbetet på Länsstyrelserna har sedan 2005 förstärkts med särskilda tillsynsmedel från anslaget. Medlen är avsedda att ge effekt både genom en förstärkning av länsstyrelsernas egna operativa tillsyn och genom en förstärkt tillsynsvägledning till kommunerna.

Allt fler av de tillsynsdrivna objekten är utredda och på väg in i åtgärdsfas. Enligt data i EBH-stödet finns nu 38 klara huvudstudier där en helt eller delvis ansvarig finns för objekt i riskklass 1. Normalt kan dialog samt krav eller överenskommelser om utredningar ske relativt snabbt bland annat till följd av att det finns en tydlig rättspraxis vad gäller utredningar. Rättspraxisen innebär att den ansvarige åtminstone ska stå för utredningskostnaden till att börja med. Såväl myndigheter som ansvariga har i de flesta fall en acceptans för vad som gäller för utredningar och det är numer relativt sällan som krav på utredningar behöver drivas genom rättsprocesser. Vid övergången till åtgärdsfas uppstår dock ett antal svårigheter. En av dessa berör jämkning av skäligheten för åtgärder och den komplicerade processen med att hantera eventuella delade ansvar. D.v.s. där det inte är skäligt att den ansvarige står för hela åtgärden utan där staten behöver skjuta till en del. Ytterligare tillkommande rättspraxis kommer sannolikt att bidra till att de segdragna rättsprocesserna avtar vad gäller åtgärder i motsvarande grad som varit fallet för utredningar. Vad gäller hanteringen av det delade ansvaret pågår ett arbete med att förtydliga processen så att den kan löpa så smärtfritt som möjligt. Förhoppningsvis kan detta arbete leda till att tröskeln för åtgärder sänks något. Även arbetsformer och hantering av huvudmannaskapet vad gäller objekt med delvis statlig finansiering behöver utvecklas vidare.

För objekt med mycket stor risk kan det ta mycket lång tid från initiering till åtgärd. En orsak är att dessa objekt ofta är mer komplexa till sin natur såväl vad gäller ansvarsfrågorna som föroreningsfrågorna. Då ett exploateringsintresse sammanfaller med ett förorenat område med mycket stor risk hanteras objekten ofta relativt snabbt. I normalfallet är det kommunerna som hanterar exploateringsobjekten.

Drygt hälften av de 1900 objekten som åtgärdats med privat finansiering är av områden med stor risk (riskklass 2) och som åtgärdats genom branschinitiativet SPIMFAB. En bakgrund till branschinitiativet var att undvika kostsamma och utdragna rättsprocesser vad gäller ansvaret för åtgärder av en stor mängd bensinstationer. Initiativet är således en indirekt följd av tillsynen. Insatsen är nu avslutad. Dessa objekt har inneburit en stor tillsynsinsats från kommunerna vid de utredningar och åtgärder som genomförts. För dessa objekt behöver dock inte den för förorenade områden så komplexa ansvarsfrågan redas ut vilket leder till en relativt kort startsträcka från initiering till åtgärd.

Det har visat sig att processen med att välja efterbehandlingsåtgärd riskerar att stanna av efter utredningarna. Detta gäller såväl nedlagda verksamheter som verksamheter i drift men är särskilt framträdande vid de senare. Ofta beror detta på att myndigheten och den ansvarige inte kan enas om hur resultaten av utredningarna ska tolkas. En del av denna oenighet är en inneboende förutsättning i förhållandet mellan en kravställare och en uppfyllare av kraven. Men oenigheten beror även på att parterna saknar en gemensam utgångspunkt och målbild med processen. Det kan exempelvis gälla vilket tidsperspektiv som ska gälla för en bedömning av riskerna. Ett sätt att komma till rätta med detta är att skapa en tydligare gemensam målbild bland annat genom ökad kompetens hos båda parter men även genom att tydliggöra själva utgångspunkterna för efterbehandlingen.

Länsstyrelserna rapporterade att vid utgången av 2013 att 182 saneringar av ansvariga verksamhetsutövare genomförts. I EBH-stödet finns 118 tillsynsdrivna åtgärder på sådana objekt registrerade. Skillnaden beror på underrapportering av kommunala tillsynsobjekt i EBH-stödet. Tillsynsspåret är framgångsrikt vad gäller att få till stånd utredningar. Vad gäller åtgärder har det tagit längre tid att komma igång, särskilt vad gäller komplexa och högt riskklassade objekt.

Exempel

Bahco i Uppsala län

Bahco är en f.d. verkstadsindustri som förorenat med klorerade lösningsmedel, metaller, PAH och alifater. Vid en uppkommen exploateringsituation kunde man efter tillsynsinsats från Länsstyrelsen under 2013 ta steget från en långvarig utredningsprocess till åtgärder vilka slutfördes 2014. Källområdet har åtgärdats men det finns fortfarande föroreningar kvar i en plym. För närvarande pågår en utredning och dialog om huruvida naturlig självrening kan vara en godtagbar åtgärdsmetod för föroreningsplymen.

PCB-deponin i Östergötlands län

PCB-deponin tillkom efter ett utsläpp av PCB-haltig olja från en gjuteriverksamhet. Undersökningar visade på ett åtgärdsbehov främst på grund av risken för spridning av PCB till en närliggande å. Länsstyrelsens föreläggande med åtgärdskrav överklagades av verksamhetsutövaren men Mark- och Miljöödomstolen avslog överklagan. Verksamhetsutövaren avstod från att överklaga domen och istället åtgärdade man deponin under 2013-2014.

Mariebergs fd sågverk i Västernorrlands län

Marieberg är ett fd sågverk med doppling vilket medfört dioxinförorening av området. Ett objekt med delad finansiering mellan verksamhetsutövaren och staten. Finansieringen regleras i en i en frivillig överenskommelse mellan verksamhetsutövaren och Länsstyrelsen. De noggranna åtgärdsförebereelser som gjordes ledde till att förutsättningarna för att komma överens förbättrades samt innebar även att åtgärderna kunde genomföras effektivt och snabbt.

Inlands kartong i Västra Götalands län

Vid Inlands kartongbruk var området förorenat av bland annat olja, PCB och kvicksilver. En viktig orsak till att det gick relativt snabbt att komma till åtgärder i form av schaktning och deponering var att länsstyrelsen och verksamhetsutövaren tidigt kunde enas om åtgärdsambitioner och åtgärds mål för området.

AQ Enclosure/Flextronics i Jönköpings län

På det aktuella området har verkstadsindustri förorenat grundvatten med det klorerade lösningsmedlet ”Tri”(Trikloretin). Efter utredning har Länsstyrelsen tillsammans med verksamhetsutövaren kommit fram till att åtgärda källföroreningen in-situ (på plats). Åtgärden (luftinjicering och vakuumenträktion) pågår men det är oklart hur lång tid det kommer att ta för att uppnå åtgärds målet. För närvarande pågår även pilottest för åtgärdande av föroreningsplymen.

Tillsynsprojekt

Utöver förstärkning av tillsyn och tillsynsvägledning på länsstyrelserna fördelar Naturvårdsverket även sedan 2009 medel till särskilda tillsynsprojekt. I princip samtliga län har genomfört tillsynsprojekt sedan 2009. Under 2014 fördelades medel till drygt 30 projekt. Många av projekten för 2014 utgörs liksom tidigare år av olika typer av tillsynsvägledning vilket är ett tecken på att detta är en del av arbetet som annars inte hade genomförts eller hade genomförts i väsentligen mindre utsträckning. Exempel på några av de projekt som erhöll medel under 2014 lämnas nedan.

Mälarlänsutbildningen

Kommunerna i Mälarlänen samt Gotland inbjuds årligen till kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och vägledning vad gäller förorenade områden. 2014 lyftes bland annat brandövningsplatser och PFOS/PFAS samt bekämpningsmedel vid plantskolor för de 132 deltagarna. Utbildningen riktar sig till hela 81 kommuner vilket innebär att denna insats når en väldigt stor del av landets kommuner samtidigt.

Kommunportalen

Länsstyrelserna samt de centrala aktörerna (Naturvårdsverket, SGI och SGU) har sedan tidigare delat med sig av erfarenheter, information och kunskap om förorenade områden via en webbaserad samarbetsyta. Kommunerna har dock inte haft tillgång till denna. Under 2014 samlades det bästa från samarbetsytan till en extern webbplats som kommunerna kan nå. På webbplatsen, kallad kommunportalen, finns bland annat en omfattande samling av vägledande rättsfall rörande förorenade områden. Samlingen har tagits fram inom och uppdateras löpande genom ett tillsynsprojekt som drivs av Jönköpings län. Under de första 4 månaderna har webbplatsen redan hunnit besökas över 2 000 gånger av fler än 1 000 besökare.

Gruvprojekt

I Norrbotten och Västerbotten pågår olika projekt som rör nedlagda gruvors påverkan på recipienter. I det ena fallet undersöks om det fortfarande finns ett oacceptabelt läckage av metaller från tidigare åtgärdade gruvor och i det andra utvecklas ett GIS-baserat handläggarstöd för att underlätta möjligheten till en övergripande bild av hur ett gruvområde påverkar en recipient. Under 2015 kommer man utöver att slutföra dessa projekt att i Västerbotten driva ett projekt om tillsynen inför och vid efterbehandling av gruvor. Sedan tidigare finns även ett aktivt nätverk för efterbehandling av gruvor som startades upp av bland annat Dalarnas län inom ramen för ett tidigare tillsynsprojekt.

Ytterligare stöd för tillsynen

Naturvårdsverket ger även ytterligare stöd för tillsynen. Vi har genom en överenskommelse med SGI gett tillsynsmyndigheter möjligheter till ett kortidsstöd på ett antal timmar för tekniska frågor som rör förorenade områden. Överenskommelsen uppgår till ca 1,5 mkr.

Vi bekostar och deltar även i en juristsamverken mellan SGI, länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Ytterligare ett stöd i tillsynen är att Naturvårdsverket finansierar tillsynssamordnaren som är placerat i länsstyrelsen Västerbotten. Under 2014 har vi gett ut en tillfällig vägledning om statusrapporter enligt industriutsläppsdirektivet, IED. Under början av 2015 remitterades en omarbetad handbok för statusrapporter.